గౌరవనీయ న్యాయమూర్తి శ్రీమతి సూరేపల్లి నంద

రిట్ పిటీషను నెంబరు 1183/2023

ఉత్తర్వు:

పిటిషనర్ తరపు న్యాయవాది శ్రీ Md. షర్ఫుద్దీన్, ప్రతివాది నెం.1 తరపున భారత డిప్యూటీ సొలిసిటర్ జనరల్ శ్రీ G. ప్రవీన్ కుమార్, ప్రతివాది నెం.2 తరపున న్యాయవాది శ్రీ K. రథంగ పానీ రెడ్డి మరియు ప్రతివాది నెం.3 తరపున న్యాయవాది శ్రీ వివేక్ జైన్ తరపున సీనియర్ న్యాయవాది శ్రీ ప్రభాకర్ వాదనలు వినడమైనది.

2. ఈ రిట్ పిటిషన్‌ను మాండమస్ రిట్ జారీ చేయమని ప్రార్థిస్తూ, తద్వారా రెండో ప్రతివాదిని, 27.03.2020 తేదీన జారీ చేయబడిన RBI/2019-20/186 DOR నెం. BP.BC 47/21.04.048/2019-20 ప్రకటనకు అనుగుణంగా మూడో ప్రతివాది కట్టుబడి ఉండేలా మార్గదర్శకాలు మరియు సూచనలు జారీ చేయాలని మంజూరు చేయవలసిందిగా కోరడమైనది, అలాగే, మూడో ప్రతివాది 27.03.2020, 17.04.2020, మరియు 05.05.2021 తేదీలలో జారీ చేయబడిన సర్క్యులర్‌లను పాటించేలా నిర్దేశించాలని, అదనంగా, ఎమర్జెన్సీ క్రెడిట్ లైన్ గ్యారెంటీ స్కీమ్ (ECLGS) కార్యాచరణ మార్గదర్శకాలు, 06.10.2022 తేదీ వరకు నవీకరించబడిన విధంగా అమలు చేయడానికి, మొదటి మరియు రెండో ప్రతివాదులు తగిన సూచనలు మరియు మార్గదర్శకాలు జారీ చేయాలని, అలాగే, మూడో ప్రతివాది రుణ చెల్లింపులో విఫలమైన మొత్తాలను భద్రతగా ఉన్న ఆస్తుల నుండి అక్రమంగా వసూలు చేయడాన్ని నిలిపివేయాల్సిందిగా రెండో ప్రతివాది తగిన చర్యలు తీసుకోవాలని కోరుతూ, అలాగే, మూడో ప్రతివాది నిరంతరం పిటిషనర్‌ను చెల్లింపు విఫలమైన మొత్తాల వసూలు కోసం బెదిరించడం నివారించేందుకు తగిన చర్యలు తీసుకోవాలని, అలాగే, 27.03.2020, 17.04.2020, 05.05.2021 తేదీల్లో జారీ చేయబడిన తాత్కాలిక చెల్లింపు విరామం సర్క్యులర్‌లు మరియు ECLGS మార్గదర్శకాలు మరియు పథకాలను సమర్థవంతంగా అమలు చేయకుండా, పిటిషనర్ ఖాతాను అక్రమంగా NPAగా మారుస్తూ, ఆయన వ్యాపారానికి మరియు ఖ్యాతికి నష్టాన్ని కలిగించినందుకు రెండో మరియు మూడో ప్రతివాదులు రూ. 50 కోట్ల పరిహారం చెల్లించాల్సిందిగా ఆదేశించమని, ఈ రిట్ పిటిషన్‌లో అభ్యర్థించబడింది.

3. ప్రస్తుత రిట్ పిటీషనుకు అనుబంధంగా పిటీషనరు దాఖలు చేసిన ప్రమాణపత్రంలో పేర్కొన్న వివరణ ప్రకారం, పిటీషనరు యొక్క వాదం సంక్షిప్తంగా ఇలా ఉంది:

a) ఇందులోని పిటీషనర్, బిట్స్ట్రీట్ టెక్నాలజీస్ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్ యొక్క డైరెక్టర్‌గా ఉన్నారు, ఆ సంస్థ 2015 నుండి హైదరాబాద్ మరియు ముంబై నుండి తన వ్యాపార కార్యకలాపాలను నిర్వహిస్తోంది. అయితే, కోవిడ్ ప్రభావం వల్ల సంస్థకు సంబంధించి సుమారు ₹75 కోట్ల విలువైన వర్క్ ఆర్డర్‌లు రద్దు చేయబడ్డాయి మరియు ముంబై మరియు హైదరాబాద్‌లోని కార్యాలయాలు మూతపడటం, అలాగే బ్యాంక్ క్రెడిట్ లైనును సమయానికి అందించకపోవడం వల్ల సంస్థ దాదాపు ₹10 కోట్ల నష్టాన్ని చవిచూసింది. తదనంతరం, COVID-19 నేపథ్యంలో వాణిజ్య రుణగ్రాహకులకు తాత్కాలిక చెల్లింపు విరామ సౌకర్యాన్ని అందించే ఉద్దేశంతో RBI 27.03.2020 తేదీన సర్క్యులర్ జారీ చేసింది, ఆ సౌకర్యం లేకపోతే, ఆ కాలంలో EMIలు క్రమం తప్పకుండా చెల్లించడం రుణగ్రాహకులకు పెద్ద ఆర్థిక భారం అయ్యేదిగా ఉండేది. అయితే, ఆ సౌకర్యం పిటీషనరుకు నిరాకరించబడింది.

b) ఇంకా, RBI సర్క్యులర్ నం. RBI/2019-20/186 DOR. నెం. BP. BC.47/21.04.048/2019-20 కోవిడ్-19 సహాయ ప్యాకేజీ కింద రుణ మారటోరియం వ్యవధిని ప్రారంభించడానికి అందించిన వ్యాపార సంస్థలకు ఉపశమనం కలిగించింది, అందులో ఆర్థిక సంస్థల వినియోగదారులు కోవిడ్-19 పరిస్థితుల నేపథ్యంలో EMIలను వాయిదా వేయవచ్చు, అందువల్ల అటువంటి మారటోరియం సమయంలో వాయిదాల చెల్లింపుకు అనుగుణంగా రుణగ్రహీతలపై ఒత్తిడి ఉండదు. ఇంకా, RBI 17.04.2020 తేదీగల ప్రకటనను తీసుకువచ్చింది, అది జారీ చేసిన మార్గదర్శకాల ప్రకారం ఏదైనా ఖాతాను NPAగా ప్రకటించడాన్ని పరిమితం చేసింది.

c) తదనంతరం, 30.04.2020 తేదీన 3వ ప్రతివాది పిటిషనర్ ఖాతాను ఎటువంటి ముందస్తు సమాచారం లేకుండా NPA గా మార్చారు, అది కోవిడ్-19 సహాయ ప్యాకేజీగా 27.3.2020 తేదీతో RBI జారీ చేసిన సర్క్యులర్కు విరుద్ధంగా ఉంది. మారటోరియం కాలంలో 3వ ప్రతివాది ఎటువంటి ఉపశమనం ఇవ్వలేదు, బదులుగా అటువంటి సమయంలో ఖాతాను NPAగా ప్రకటించారు. 01.03.2020 తేదీన చెల్లింపు విఫలమైన వాణిజ్య రుణాలన్నింటికీ మారటోరియం ఉపశమనం వర్తిస్తుంది, అయినప్పటికీ పిటిషనర్ రుణ ఖాతాను NPAగా ప్రకటించారు మరియు NPA ప్రకటన కోసం అవసరమైన 90 రోజుల గణన కోసం ఆ మారటోరియం వ్యవధిని పరిగణనలోకి తీసుకున్నారు.

d) అంతేకాకుండా, ఆ ప్రకటన సరళమైన అర్థంలో 29.02.2020 తేదీన లేదా అంతకు ముందు ప్రామాణిక ఖాతాగా మంజూరు చేయబడిన ఖాతాలన్నింటినీ వివరిస్తుంది, మరియు అటువంటి

ఖాతాలను ఈ ప్రకటన తీసుకువచ్చిన తరువాత తదుపరి దశలో కార్యరహిత ఆస్తులుగా మార్చలేము. 27.03.2020 తేదీన జారీ చేసిన రెగ్యులేటరీ ప్యాకేజీతో పాటు 27.03.2020 తేదీన 2వ ప్రతివాది జారీ చేసిన అభివృద్ధి మరియు నియంత్రణ విధానాలకు సంబంధించిన ప్రకటన ప్రాథమికంగా 2వ ప్రతివాది 01.03.2020 తర్వాత 31.05.2020 తేదీ వరకు చెల్లించాల్సిన అన్ని వాయిదాలకు సంబంధించి 01.03.2020 తేదీ ప్రకారం ఉన్న యథాతథ స్థితిని కొనసాగించడానికి ప్రయత్నించారనే వాస్తవాన్ని స్పష్టంగా నిర్ధారిస్తుంది.

e) అందువల్ల, 3వ ప్రతివాది తగిన చర్యలు తీసుకోకపోవడం మరియు బ్యాంకు కనబరిచిన అమానుష ప్రవర్తన పిటిషనర్‌కు భారత రాజ్యాంగం ఆర్టికల్ 21 ప్రకారం కలిగిన జీవనోపాధి హక్కు మరియు గౌరవంతో జీవించాలనే మౌలిక హక్కులను ఉల్లంఘించాయి. అందుచేతే ఈ రిట్ పిటిషన్ దాఖలు చేయబడింది.

4. ప్రతివాది నెం.3 దాఖలు చేసిన ప్రత్యుత్తర ప్రమాణ పత్రం యొక్క వాదనలు క్లుప్తంగా ఈ క్రింది విధంగా ఉన్నాయి:

a) 3వ ప్రతివాది అయిన బ్యాంకు, M/s బిట్స్ట్రీట్ టెక్నాలజీస్ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్ పై SARFAESI చట్టం నిబంధనల ప్రకారం చర్యలు ప్రారంభించింది, అందువల్ల, 3వ ప్రతివాది బ్యాంకు జారీ చేసిన 07.07.2021 తేదీగల స్వాధీన నోటీసు ఆధారంగా ప్రారంభించిన ప్రక్రియలను రద్దు చేయాలని కోరుతూ పిటిషనర్ సంస్థ S.A.No.125/2021 ను దాఖలు చేసింది మరియు తెలిపిన S.A ఇప్పటికీ పెండిగులో ఉంది. పై S.A. తో పాటు, పిటిషనర్ అక్కడ S.A.No.125/2021 లో I.A.No.1183/2021 ను దాఖలు చేశాడు, మరియు 3వ ప్రతివాది బ్యాంకులో నేరుగా రెండు వాయిదాలలో రూ. 80 లక్షలు జమ చేయాలని దరఖాస్తుదారుని ఆదేశించిన 07.07.2021 తేదీగల స్వాధీన నోటీసుకు అనుగుణంగా తదుపరి చర్యలన్నింటినీ నిలిపివేయడానికి మధ్యంతర నిలుపుదల మంజూరు చేయబడింది.

b) తదనంతరం, తెలుపబడిన ఉత్తర్వులను పాటించడంలో నిర్లక్ష్యం జరిగింది. అది అలా ఉండగా, అంతకు ముందే Crl.M.P. నెం. 80/2021 దాఖలు చేయబడింది. ఆ తరువాత, M/s. బిట్స్ట్రీట్ టెక్నాలజీస్ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్ మరియు ఇతరులు ఈ న్యాయస్థానంలో W.P. నెం. 538/2022 ను దాఖలు చేశారు మరియు దానిని 06.01.2022 తేదీగల ఉత్తర్వు ద్వారా పరిష్కరించారు, అందులో, పిటిషనర్లకు ట్రైబ్యునల్ 05.08.2021 తేదీన ఇచ్చిన ఆదేశాల ప్రకారం అందులో పిటిషనర్లు రూ.

50.00 లక్షలును, ఆదేశాల తేదీ నుండి మరో నాలుగు వారాల వ్యవధిలో జమ చేయాలని, ట్రిబ్యునల్ ఆదేశించిన విధంగా మరియు అటువంటి జమ చేయబడితే, అందులో ప్రతివాదిని 28.12.2021 తేదీగల న్యాయవాద కమిషనర్ నోటీసుకు అనుగుణంగా తదుపరి చర్యలు తీసుకోకూడదని ఆదేశించారు, అయితే ఆ ఆదేశాలు S.A.No.125/2021 యొక్క తుది ఫలితానికి లోబడి ఉంటాయి.

c) M/s. బిట్స్ట్రీట్ టెక్నాలజీస్ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్ తన వ్యాపార అభివృద్ధి కోసం హెచ్చువాడకము రూపంలో ఋణ సదుపాయాన్ని 07.03.2016 తేదీన పొందింది, అయితే పిటిషనర్ కంపెనీ సూక్ష్మ, చిన్న మరియు మధ్య తరహా ఎంటర్ప్రైజెస్ చట్టం నిబంధనల ప్రకారం నమోదు చేయబడిన సంస్థ అని పిటిషనర్ ఈ ప్రతివాది బ్యాంకుకు ఎటువంటి వివరాలను ఇవ్వలేదు. ప్రతివాది బ్యాంకు ప్రారంభంలో 29.03.2016 తేదీన వార్షికంగా 15% వడ్డీ రేటుతో రూ. 2.00 కోట్ల హెచ్చువాడకమును మంజూరు చేసింది. తర్వాత దాని 06.07.2016 తేదీన రూ. 4.00 కోట్లకు, తరువాత 26.07.2019 తేదీన రూ. 6.00 కోట్లకు పెంచింది.

d) అయితే, పిటిషనర్ అనేక అభ్యర్థనలు మరియు డిమాండ్లకు స్పందించకుండా నెలవారీ వడ్డీ చెల్లించడంలో, ఖాతాను క్రమబద్ధీకరించడంలో నిర్లక్ష్యం చేశాడు, అంతేకాదు, లావాదేవీలు నిర్వహించే విధానంలో కూడా నిబంధనల ఉల్లంఘన చేశారు, అందుచేత, RBI జారీ చేసిన 01.07.2015 తేదీగల సర్క్యులర్ నెం. RBI/2015-16/01/DBR నెం. BP.BC.2/21.04.048/2015-2016 ప్రకారం, ఆ ఖాతా 30.10.2019 తేదీ వరకే NPAగా మారింది. అయితే, సుదీర్ఘకాలం వేచి ఉన్న తరువాత అధికారికంగా 30.04.2020 తేదీన ఖాతాను NPAగా వర్గీకరించారు. ఆ తరువాత, హెచ్చువాడకము ఖాతా కింద బకాయి మొత్తాన్ని వసూలు చేయడానికి SARFAESI చట్టం నిబంధనల ప్రకారం చర్యలు ప్రారంభించబడ్డాయి.

e) దానితో పాటు, 05.05.2021 తేదీన భారతీయ రిజర్వ్ బ్యాంక్ ప్రకటించిన పునః వ్యవస్థీకరణ సౌకర్యం పిటిషనర్ కంపెనీకి సంబంధించినది కాదని మరియు పిటిషనర్ సూచించిన 27.3.2020 తేదీగల భారతీయ రిజర్వ్ బ్యాంక్ సర్క్యులర్ ప్రస్తుత కేసు వాస్తవాలకు వర్తించదని 3వ ప్రతివాదికి సూచన ఇవ్వబడింది. ప్రారంభంలో కంపెనీ 27.03.2020 తేదీకి ముందు చెల్లింపు నిర్లక్ష్యం చేసింది మరియు అలాగే ఆ తర్వాత కూడా అది కొనసాగింది, అందువల్ల, ఆ సర్క్యులర్ పిటిషనర్‌కు ఎలాంటి ప్రయోజనం కలిగించదు.

f) అదే సమయంలో, కోవిడ్-19 సంబంధిత పునః వ్యవస్థీకరణ ప్రణాళిక అని కూడా పిలువబడే గ్యారెంటీడ్ ఎమర్జెన్సీ క్రెడిట్ లైన్ (GECL) 3వ ప్రతివాది బ్యాంకుకు వర్తించదు, ప్రస్తుతం ఉన్న రిట్ పిటిషన్‌లో ఎత్తిన అభ్యంతరాలు ఇప్పటికే పెండింగులో ఉన్న S.A.No.125/2021 లో పరిశీలనకు తలెత్తాయి. కావున, ఈ రిట్ పిటిషన్‌కు న్యాయపరమైన బలం లేకపోవడంతో కొట్టివేయుటకు అర్హమైనది.

<u>రికార్డు పరిశీలించబడింది:</u>

5. 3వ ప్రతివాది బ్యాంకు దాఖలు చేసిన ప్రత్యుత్తర ప్రమాణ పత్రంలో, ముఖ్యంగా పేరా 3,4 మరియు 5 లను కింద పేర్కొన్న విధంగా తెలుపబడినవి:

> "3. జవాబు క్రింద ఉన్న అఫిడవిట్లో రిట్ పిటిషనర్ చేసిన ఆరోపణలను ధృవీకరించే ముందు, ముఖ్యమైన వాస్తవాలను అణచివేసినందుకు మరియు సమాంతర పరిష్కారాలను అనుసరించినందుకు రిట్ పిటిషన్ కొట్టివేయబడుతుందని పేర్కొనడం సముచితం. ఈ సందర్భంలో, ఈ 3వ నెంబరు ప్రతివాది అయిన బ్యాంక్ ఆర్థిక సంస్థల సెక్యూరిటైజేషన్ మరియు పునఃవ్యవస్థీకరణ చట్టం, 2002 (సంక్షిప్తంగా, 'SARFAESI చట్టం') నిబంధనల ప్రకారం చర్యలు తీసుకున్నప్పుడు, M/s. బిట్ట్రీట్ టెక్నాలజీస్ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్ S.A. నెం.125/2021 ను హైదరాబాద్ లోని గౌరవనీయ ఋణ వసూలు ట్రిబ్యునల్-II, ముందు దాఖలు చేసింది, SARFAESI చట్టం యొక్క సెక్షన్ 13 (4) కింద 07.07.2021 తేదిగల స్వాధీన నోటీసు కింద 3వ నెంబరు ప్రతివాది అయిన బ్యాంక్ ప్రారంభించిన చర్యలను పక్కన పెట్టడానికి మరియు ఈ చట్టం కింద అన్ని/ఇతర చర్యలను పక్కన పెట్టాలని కోరుతూ పలు ఉపశమనాలను అభ్యర్థించారు. పేర్కొన్న S.A. పెండింగ్లో ఉంది. పైన పేర్కొన్న S.A. తో పాటు, అందులో దరఖాస్తుదారులు S.A. నెంబరు 1183/2021 లో I.A. నెంబరు 125/2021 ను దాఖలు చేశారు. హైదరాబాదులోని గౌరవ ఋణ వసూలు ట్రిబ్యునల్-II, ధరకాస్తుదారుడు 3వ నెం. ప్రతివాది బ్యాంకులో రూ.80.00 లక్షలు రెండు విడతలుగా జమ చేయాలని ఆదేశించింది, ఇందులో మొదటి విడతగా రూ.30.00 లక్షలు ఉత్తర్వుల తేదీ నుంచి మూడువారాలలో చెల్లించాలి మరియు రెండో విడతగా రూ.50.00 లక్షలు ఆతరువాత రెండు వారాలలో చెల్లించాలని ఆదేశిస్తూ 07.07.2021 తేదీగల స్వాధీన నోటీసుకు అనుగుణంగా అన్ని తదుపరి చర్యలను తాత్కాలికంగా నిలిపివేస్తూ మధ్యంతర నిలుపుదలను మంజూరు చేసింది. అదనంగా, ఈ ఆదేశాలను పాటించడంలో విఫలమైన సందర్భంలో,

ప్రతివాది బ్యాంకు భద్రతగా ఉంచిన ఆస్తులపై చర్యలు తీసుకునేందుకు స్వేచ్ఛ కలిగి ఉంటుందని స్పష్టం చేసింది. ఈ ఆదేశాలు 24.09.2021 తేదీన జారీ చేయబడ్డాయి. సదరు ఆదేశాల యొక్క నకలు ఇక్కడ దాఖలు చేయబడింది. అంతేకాక, ఆ ఆదేశాలను పాటించడంలో నిర్లక్ష్యం చోటుచేసుకున్నది. ఇదిలా ఉండగా, Crl.M.P.నెం.80/2021 ఈ ఘటనకు ముందే దాఖలు చేయబడింది, మరియు 06.07.2021 తేదీగల ఉత్తర్వుల ప్రకారం, హైదరాబాదులోని గౌరవనీయ ముఖ్య మెట్రోపాలిటన్ మేజిస్ట్రేట్, మొదటి విడతతో పాటు రెండో విడత చెల్లింపులో కూడా విఫలమైన కారణంగా, 28.12.2021 తేదీన సంబంధిత ఉత్తర్వులను జారీ చేసింది. ఆ తరువాత, 28.12.2021 నాటి న్యాయవాద కమిషనర్ నోటీసుకు అనుగుణంగా ప్రతివాది No.3 బ్యాంక్ ప్రారంభించిన చర్యలను త్రోసిపుచ్చాలని, CRL.M.P. నెం. 80/2021 లో జారీ చేసిన వారెంటుకు అనుగుణంగా ఆస్తిని భౌతికంగా స్వాధీనం చేసుకోవడానికి 15 రోజుల సమయాన్ని నిర్ణయించి, తత్ఫలితంగా హైదరాబాద్ లోని ఋణ వసూలు ట్రిబ్యునల్-II, యోగ్యతపై S.A.N. నెం. 125/2021 ను పరిష్కరించాలని ఆదేశించాలని కోరుతూ M/s. బిట్స్ట్రీట్ టెక్నాలజీస్ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్ మరియు ఇతరులు W.P.N. నెం. 538/2022 ను హైదరాబాద్లోని తెలంగాణ హైకోర్టులో దాఖలు చేశారు. ఆ రిట్ పిటీషనును 06.01.2022 తేదీగల ఉత్తర్వు ద్వారా పరిష్కరించారు, దానిలో పిటీషనర్లు ఉత్తర్వులు జారీచేసిన తేదీ నుండి మరో నాలుగు వారాల వ్యవధిలో 05.08.2021 పై గౌరవ ట్రిబ్యునల్ ఆదేశించిన విధంగా 50.00 లక్షలు జమ చేయాలని ఆదేశించబడ్డారు మరియు అటువంటి జమ చేయబడితే, S.A. నెం. 125/2021 యొక్క ఫలితానికి లోబడి ఉన్న 28.12.2021 తేదీగల న్యాయవాద కమిషనర్ నోటీసుకు అనుగుణంగా తదుపరి చర్యలు తీసుకోకూడదని ప్రతివాదిని ఆదేశించారు. W.P. నెంబరు 538/2022 లో 06.01.2022 తేదీగల ఉత్తర్వుల కాపీని, దీనితో దాఖలు చేసాము. రిట్ పిటిషన్లోని ఉత్తర్వులకు అనుగుణంగా, మొత్తం జమ చేయబడినప్పటి నుండి, నిలుపుదల ఉత్తర్వుల దృష్ట్యా మేము ఎటువంటి చర్యలు తీసుకోలేమని సమర్పించబడింది. మేము ఇప్పటికే S.A. నెం. 125/2021 లో మా సమాధానాలను దాఖలు చేసాము మరియు ఆ విషయం పెండింగులో ఉంది. ఆ అంశాలన్నింటిని, అవి ప్రస్తుత రిట్ పిటిషన్ పరిష్కారానికి మరియు పరిశీలనకు సంబంధించి అత్యంత ప్రాముఖ్యత కలిగినప్పటికీ, అణచివేస్తూ, ప్రస్తుత రిట్ పిటీషనును కేవలం S.A.నెం.125/2021 లో ధరకాస్తుదారు నెం. 2/W.P. నెం. 538/2022 లో పిటీషనరు నెం. 2 మాత్రమే దాఖలు చేశారు. ఈ సందర్భంలో రుణగ్రహీత

సంస్థ ఈ గౌరవ న్యాయస్థానం ముందు పక్షం కాదని సమర్పించడం కూడా సంబంధితంగా ఉంటుంది.

4. M/s. బిట్స్ట్రీట్ టెక్నాలజీస్ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్ 07.03.2016 తేదీన తన వ్యాపార అభివృద్ధి కోసం హెచ్చువాడకము రూపంలో ఋణ సదుపాయాన్ని పొందిందని సమర్పించబడింది. అది కంపెనీల చట్టం కింద ఏర్పాటు చేయబడిన సంస్థ. పిటిషనర్ కంపెనీ సూక్ష్మ, చిన్న మరియు మధ్య తరహా ఎంటర్ప్రైజెస్ చట్టం నిబంధనల ప్రకారం నమోదు చేయబడిన సంస్థ అని పిటిషనర్ ఈ ప్రతివాది బ్యాంకుకు ఎటువంటి వివరాలను ఇవ్వలేదు. ఈ ప్రతివాది బ్యాంకు ప్రారంభంలో రూ. 2 కోట్ల హెచ్చువాడకమును 29.03.2016 తేదీన 15 శాతం సంవత్సరపూ వడ్డీతో మంజూరు చేసింది. ఆ పరిమితిని 06.07.2016 తేదీన 4 కోట్ల రూపాయలకు మరియు 26.7.2019 తేదీన 6 కోట్ల రూపాయలకు పెంచబడింది. దస్త్రంబాకీల తాకట్టు, హైదరాబాదులోని బంజారాహిల్స్ లో ఉన్న గృహ ఆస్తి తాకట్టు, ప్రస్తుత పిటిషనర్ మరియు మరొక ముగ్గురి వ్యక్తిగత హామీలు పూచీగా అందించబడినవి. 15.11.2017 తేదీన బ్యాంకు నిబంధనల ప్రకారం వడ్డీ రేటు మార్పును అనుసరించి, వడ్డీ రేటు సంవత్సరానికి 15% నుండి 14%కు తగ్గించబడింది. ఈ ప్రతివాది నుండి అనేక అభ్యర్థనలు మరియు డిమాండ్లు ఉన్నప్పటికీ పిటిషనర్ నెలవారీ వడ్డీని చెల్లించడంలో మరియు ఖాతాను క్రమబద్ధీకరించడంలో విఫలమయ్యాడని మరియు లావాదేవీలను నిర్వహించే పద్ధతిలో విఫలమయ్యాడని కూడా ఆ ప్రతివాది నివేదించాడు. వాస్తవానికి, ఈ ప్రతివాది బ్యాంకు నుండి ఏదైనా సంస్థ హెచ్చువాడకము సౌకర్యాలను పొందినప్పుడు, వారు తమ వ్యాపారంలో వచ్చే మొత్తాలను హెచ్చువాడకపు ఖాతాలోకి జమ చేయాల్సి ఉంటుంది. పేర్కొన్న రుణగ్రహీత సంస్థ నెలవారీ వడ్డీని చెల్లించడంలో మరియు ఖాతాను క్రమబద్ధీకరించడంలో విఫలమైంది మరియు తదనుగుణంగా జూలై 1,2015 తేదీగల సర్క్యులర్ నంబర్ RBI/2015-16/01/DBR నంబర్ BP. BC. 2/21.04.048 2015-2016 ద్వారా జారీ చేసిన ఆర్బిఐ మార్గదర్శకాల ప్రకారం ఖాతా 30.10.2019 తేదీవరకి NPAగా మారుతుంది. అయితే, సుదీర్ఘకాలం వేచి ఉన్న తరువాత అధికారికంగా 30.04.2020 లో ఖాతాను NPAగా వర్గీకరించారు. ఆ తరువాత, హెచ్చువాడకము ఖాతా కింద బకాయి మొత్తాన్ని వసూలు చేయడానికి SARFAESI చట్టం నిబంధనల ప్రకారం చర్యలు ప్రారంభించబడ్డాయి. పిటిషనర్ మరియు రుణగ్రహీత ఇతరులతో పాటు గౌరవనీయ

రుణ స్వాధీన ట్రిబ్యునల్ ముందు మరియు ఈ గౌరవనీయ కోర్టు ముందు కూడా దాని సవాలు చేశారు, వాటి వివరాలు ఈ ప్రత్యుత్తర ప్రమాణ పత్రంలో పేర్కొనబడ్డాయి.

5. పిటిషనర్ యొక్క రిట్ పిటిషన్ పైన పేర్కొన్న కారణాల వల్ల మాత్రమే కొట్టివేయబడుతుందని నేను వినయంగా పేర్కొంటున్నాను.''

6. పిటిషనర్ తరపున గౌరవ న్యాయవాది ఈ క్రింది నివేదనలను సమర్పించారు.

1) ఈ విషయం, భారత రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 21 ప్రకారం పిటిషనర్ యొక్క ప్రాథమిక హక్కులకు సంబంధించినది మరియు పిటిషనర్ యొక్క రాజ్యాంగ హక్కుల ఉల్లంఘనకు సంబంధించినది అయినందున భారత రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 226 ప్రకారం రిట్ పిటిషన్ నిర్వహించబడుతుంది.

2) 3వ ప్రతివాది బ్యాంకు ప్రాథమికంగా 09.02.2021 తేదీన పిటీషనరు యొక్క రుణ ఖాతాను ఎటువంటి ముందస్తు సమాచారం మరియు సమర్థన లేకుండా నిరర్ధక ఆస్తులు (NPA) గా ప్రకటించింది.

3) తాత్కాలిక చెల్లింపు విరామ సమయంలో 3వ ప్రతివాది ఎటువంటి ఉపశమనం అందించలేదు.

4) నియంత్రణ ప్యాకేజీ ప్రకారం తాత్కాలిక చెల్లింపు విరామ ప్రయోజనాన్ని 01.03.2020 ప్రకారం చెల్లింపు చేయకుండా ఉన్న రుణగ్రహీతలకు అందుబాటులో ఉంచాలి.

5) భారతీయ రిజర్వ్ బ్యాంక్ మార్గదర్శకాల ప్రకారం, ఖాతాను నిరర్ధక ఆస్తులుగా వర్గీకరించడానికి 90 రోజుల గణన కోసం లాక్‌డౌన్ ఉన్న తాత్కాలిక చెల్లింపు విరామ కాలాన్ని రుణదాతలు లేదా ఆర్థిక సంస్థలు లెక్కించవు.

6) భారతీయ రిజర్వ్ బ్యాంక్ జారీ చేసిన 27.03.2020 తేదీగల సర్క్యులర్ ను 3వ ప్రతివాది అమలు చేయలేదు.

7) 01.03.2020 తేదీన చెల్లింపు విఫలమైన రుణాలకు కూడా వర్తించే విధంగా పిటీషనరుకు తాత్కాలిక చెల్లింపు విరామ ఉపశమనం నిరాకరించబడింది.

8) పిటిషనర్ 3వ ప్రతివాది మరియు దాని వసూలు ఏజెంట్లచే నిరంతర బెదిరింపులకు గురవుతున్నారు, వారు పూచీకత్తు ఆస్తుల ద్వారా చెల్లింపు చేయబడని మొత్తాన్ని వసూలు చేసామని బెదిరిస్తున్నారు.

9) 27.03.2020 తేదీగల ప్రకటన, 17.04.2020 తేదీగల సర్క్యులర్, 05.05.2021 తేదీగల సర్క్యులర్కు కట్టుబడి ఉండేలా 3వ ప్రతివాదికి సూచనలు, మార్గదర్శకాలను ప్రారంభించేలా రెండో ప్రతివాదిని ఆదేశించాలని పిటిషనర్ తరపు న్యాయవాది కోరారు.

10) 27.03.2020 తేదీగల భారతీయ రిజర్వ్ బ్యాంక్ సర్క్యులర్ ద్వారా, వ్యాపార సంస్థల కోసం కోవిడ్-19 ఉపశమన ప్యాకేజీని విడుదల చేసింది మరియు రుణ తాత్కాలిక చెల్లింపు విరామ కాలాన్ని ప్రారంభించడానికి ఆ ప్రకటనను అందించారు, దీనిలో ఆర్థిక సంస్థల వినియోగదారులు కోవిడ్-19 పరిస్థితుల దృష్ట్యా EMIలను వాయిదా వేయవచ్చు, అందువల్ల, 17.04.2020 తేదీగల RBI సర్క్యూలర్ ప్రకారం అటువంటి తాత్కాలిక చెల్లింపు విరామ సమయంలో, వాయిదాల చెల్లింపులను పాటించడానికి రుణగ్రహీతలపై ఎటువంటి ఒత్తిడి ఉండరాదు మరియు ఎటువంటి ఖాతాను NPAగా ప్రకటించకుండా పరిమితి విధించబడింది మరియు 05.05.2021 తేదీగల సర్క్యులర్ ద్వారా పునర్వ్యవస్థీకరణ సదుపాయాన్ని ప్రకటించింది. అయితే, మూడవ ప్రతివాది దానిని యథాతథంగా అమలు చేయడం లేదు.

11) పిటిషనర్ యొక్క గౌరవంతో జీవించే హక్కు మరియు జీవనోపాధి హక్కు అనే ప్రాథమిక హక్కులు ప్రమాదంలో ఉన్నాయి, అందువల్ల, అభ్యర్థించిన విధంగా రిట్ పిటిషన్ను అనుమతించాలని గౌరవ న్యాయవాది నివేదించారు.

7. పిటిషనర్ తరపు గౌరవ న్యాయవాది ఈ క్రింది తీర్పులపై ఆధారపడ్డారు.

1) హైకోర్టు "అనంత్ రాజ్ లిమిటెడ్ వర్సెస్ యెస్ బ్యాంక్ లిమిటెడ్" కేసులో 06.04.2020 తేదీన జారీచేసిన ఉత్తర్వులో, తాత్కాలిక చెల్లింపు విరామ సౌకర్యం 01.03.2020 తేదీ వరకు చెల్లింపులో విఫలమై ఉన్న రుణాలకు కూడా వర్తిస్తుందని ఢిల్లీ హైకోర్టు గమనించింది, RBI ప్యాకేజీలో పేర్కొన్నట్లుగా అన్ని వాణిజ్య రుణగ్రహీతలకు ఈ తాత్కాలిక చెల్లింపు విరామ సౌకర్యం పొడిగింపబడాలని ఢిల్లీ హైకోర్టు 06.04.2020 తేదీగల ఉత్తర్వులో సూచించింది.

2) "ట్రాన్స్కన్ స్కై సిటీ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్ మరియు ఇతరులు వర్సెస్ ICICI బ్యాంక్ మరియు ఇతరులు" కేసులో బాంబే హైకోర్టు 11.04.2020 తేదీనాడు జారీచేసిన తీర్పులో బాంబే హైకోర్టు అనంత్ రాజ్ కేసులో ఢిల్లీ హైకోర్టు అభిప్రాయంతో ఏకీభవించింది మరియు నియంత్రణ ప్యాకేజీ ప్రకారం తాత్కాలిక చెల్లింపు విరామ ప్రయోజనం 01.03.2020 తేదీన చెల్లింపులో విఫలమై ఉన్న రుణగ్రహీతలకు అందుబాటులో ఉంటుందని మరింత స్పష్టతతో పేర్కొంది. RBI మార్గదర్శకాల ప్రకారం వర్గీకృత ఖాతాకు (90) రోజులను 'నిరర్థక ఆస్తులు' (NPA) గా లెక్కించడానికి లాక్ డౌన్ ఉన్న తాత్కాలిక చెల్లింపు విరామ కాలాన్ని రుణదాత లేదా ఆర్థిక సంస్థ లెక్కించదని బాంబే హైకోర్టు ధృవీకరించింది.

3) "కమల్ కుమార్ కాలియా వర్సెస్ భారత ప్రభుత్వం మరియు మరొకరు" కేసులో W.P. (సివిల్) డైరీ నెం. 10955/2020 లో 30.04.2020 తేదీన ఉన్నత న్యాయస్థానం జారీచేసిన తీర్పు యందు, ఉన్నత న్యాయస్థానం 27.03.2020 తేదీగల సర్క్యులరును యథాతథంగా అమలు చేయాలని భారతీయ రిజర్వ్ బ్యాంకును ఆదేశించింది.

పిటిషనర్ తరపు న్యాయవాది ప్రార్థించిన విధంగా రిట్ పిటీషనును అనుమతించాలని ప్రార్థించారు.

8. 3వ ప్రతివాది–బ్యాంక్ తరపున హాజరైన సీనియర్ న్యాయవాది శ్రీ ప్రభాకర్ ఈ క్రింది నివేదనలను ప్రస్తావించారు:

1) రిట్ పిటిషన్ చట్టంలో లేదా వాస్తవాంశాల ద్వారా నిర్వహించదగినది కాదు మరియు అది యోగ్యత లేనిది మరియు కొట్టివేయబడటానికి అర్హమైనది.

2) రుణ వసూలు ట్రిబ్యునలును ఆశ్రయించడం ద్వారా పిటీషనరుకు ప్రత్యామ్నాయ పరిష్కారం ఉంది.

3) రుణాలను తిరిగి చెల్లించడంలో పిటిషనర్ దీర్ఘకాలిక ఎగవేతదారు, అది 09.02.2021 తేదీన పిటిషనర్ ఖాతాను 'NPA' గా ప్రకటించడానికి దారితీసింది.

4) పిటిషనర్ యొక్క రుణ ఖాతా క్రమబద్ధంగా లేనప్పటికీ, ప్రతివాది నెం.2 మార్గదర్శకాల ప్రకారం పిటిషనర్కు డిఫాల్ట్గా ఆరు నెలల ప్రారంభ తాత్కాలిక చెల్లింపు విరామం కల్పించారు.

5) పిటిషనర్ యొక్క రుణ ఖాతా 28.02.2020 తేదీకి ముందు చెల్లింపులో విఫలమై ఉన్నందున ఖాతా మరింత పునర్నిర్మాణానికి లేదా ECLGS కు అర్హత పొంద లేదు, మరియు అదే పిటీషనరుకు 11.08.2022 తేదీనాడు సమాధానం ద్వారా తెలియజేయబడింది.

6) దరఖాస్తుదారుడు SARFAESI చట్టంలోని నిబంధన 8(1) కింద జారీ చేసిన స్వాధీన నోటీసును ఋణ వసూలు ట్రిబ్యునల్ – II ముందు, రెండవ అప్పీలు నెం. 211/2021 లో సవాలు చేశారు మరియు 24.01.2023 తేదిగల ఉత్తర్వుల ప్రకారం పిటీషనర్ ఇప్పటి వరకు గౌరవ రుణ వసూలు ట్రిబ్యునల్ ఉత్తర్వులను పాటించడంలో విఫలమయ్యారని I.A. నెం.177/2023లో రెండు విడతల్లో 25% జమ చేయాలనే షరతుపై నిలుపుదలను పొంది, ప్రస్తుత రిట్ పిటిషన్ దాఖలు చేయడం ద్వారా హైకోర్టును ఆశ్రయించారు.

7) 3వ ప్రతివాది ఒక ప్రైవేట్ బ్యాంకు అయినందున ప్రస్తుత రిట్ పిటిషన్లో అభ్యర్థించిన విధంగా పిటీషనరుకు ఉపశమనం పొందడానికి అర్హత లేదు.

8) పిటిషనర్ నిజమైన వాస్తవాలను అణచివేసారు మరియు పిటిషనర్ చెల్లింపులో విఫలమయ్యారు మరియు 2020 సంవత్సరంలో కాకుండా 2021లో 'NPA' గా ప్రకటించబడ్డాడు.

(2003)10 సుప్రీంకోర్టు కేసులు 733లో నివేదించబడిన "ఫెడరల్ బ్యాంక్ లిమిటెడ్ వర్సెస్ సాగర్ థామస్ మరియు ఇతరులు" కేసులోని తీర్పుపై గౌరవ న్యాయవాది ఆధారపడుతూ గౌరవ న్యాయవాది రిట్ పిటిషన్ను కొట్టివేయాలని ప్రార్థించారు.

9. 2వ ప్రతివాది– భారతీయ రిజర్వ్ బ్యాంక్ తరపున హాజరైన గౌరవ న్యాయవాది ఈ క్రింది నివేదనలను ప్రస్తావించారు:

1) ఈ అంశానికి సంబంధించి పిటిషనర్ ఇప్పటి వరకు ఆర్బీఐకి ప్రాతినిధ్యం వహించలేదు.

2) మొదటగా, పిటిషనర్ యొక్క ఫిర్యాదును 3వ ప్రతివాది పరిశీలించాలి, తదనంతరం మాత్రమే 2వ ప్రతివాది పాత్ర అమలులోకి వస్తుంది.

3) ఏదైనా రుణాలు తీసుకునే ఏర్పాటు అనేది రుణదాత మరియు రుణగ్రహీత మధ్య వాణిజ్య ఒప్పందం మరియు ప్రతి రుణ సంస్థ దాని వినియోగదారుల అవసరాలను అంచనా

వేయడానికి ఉత్తమంగా ఉంచబడుతుంది, అందువల్ల విచక్షణ సంబంధిత రుణ సంస్థలకు వదిలివేయబడుతుంది.

4) భారతీయ రిజర్వ్ బ్యాంక్ కేవలం ఋణదాతలు తీర్మాన రూపకల్పనల పరంగా తీర్మాన ప్రణాళికలను అమలు చేయడానికి అనుమతించే యంత్రాంగాన్ని మాత్రమే అందిస్తుంది. అయితే, ప్రత్యేక కేసుల్లో దీనిని పొడిగించాలా వద్దా అనే విచక్షణ సంబంధిత రుణ సంస్థలకే వదిలిపెట్టబడుతుంది, మరియు అవి తమ బోర్డు ఆమోదించిన విధానాల ప్రకారం నిర్ణయం తీసుకుంటాయి.

5) చివరగా, పిటిషనర్ ఇప్పటి వరకు 2వ ప్రతివాదికి ఏవిధమైన ప్రతినిధిత్వాన్ని అందజేయలేదు కనుక, 2వ ప్రతివాదికి వ్యతిరేకంగా మాండమస్ జారీ చేయలేము మరియు ఎటువంటి చర్య తీసుకోలేదని 2వ ప్రతివాదిపై ఆరోపించలేము.

చర్చ మరియు ముగింపు:

10. (2003) 10 సుప్రీం కోర్టు కేసులు 733లో నివేదించిన "ఫెడరల్ బ్యాంక్ లిమిటెడ్ వర్సెస్ సాగర్ థామస్ మరియు ఇతరులు" కేసులో 3వ ప్రతివాదికి వ్యతిరేకంగా రిట్ పిటిషన్ కొనసాగించదగినది కాదని 3వ ప్రతివాది చేసిన అభ్యర్థనకు సంబంధించి, 3వ ప్రతివాది తరపున హాజరైన గౌరవ న్యాయవాది చేసిన అభ్యర్థన క్రింద చేసిన చర్చ ప్రకారం సహేతుకమైనది కాదని ఈ న్యాయస్థానం అభిప్రాయపడింది :-

> ప్రస్తుత రిట్ పిటిషన్లో పిటిషనర్ యొక్క ఫిర్యాదు 27.03.2020,17.04.2020 మరియు 05.05.2021 తేదీలుగా గల సర్క్యులర్ల అమలుకు సంబంధించినది మరియు కోవిడ్-19 మహమ్మారి కారణంగా దేశ ఆర్థిక వ్యవస్థను రక్షించడానికి మరియు సంరక్షించడానికి ఆసర్క్యులర్లు జారీ చేయబడ్డాయి, ఆ సర్క్యులర్ల జారీ ప్రజా ప్రయోజనం, ఆర్థిక వ్యవస్థ మరియు దేశం యొక్క ప్రయోజనం మరియు దాని అమలు కూడా 27.03.2020 తేదిగల సర్క్యులర్ ప్రకారం ప్రజా విధిని అమలు చేసే పరిధిలోకి వస్తుందని ఈ కోర్టు అభిప్రాయపడింది. RBI సర్క్యులర్ల ప్రకారం, తాత్కాలిక చెల్లింపు విరామం పొందడానికి బ్యాంకు నుండి రుణగ్రహీతగా పిటీషనర్కు హక్కు కల్పించబడింది, అయితే దానిని 3వ ప్రతివాది పరిగణనలోకి తీసుకోలేదని ఈ కోర్టు అభిప్రాయపడింది.

1989 AIR 1607లో నివేదించబడిన "అనంది ముక్త సద్గురు శ్రీ ముక్త వర్సెస్ V.R. రుదానీ మరియు ఇతరులు" (1989 AIR 1607) కేసులో, 21.04.1989 తేదీన జారీ చేసిన తీర్పులో, పారా నెంబర్లు 6, 8 మరియు 9 లలో ఈ క్రింది విధంగా తెలుపబడింది:

"(6) ఆర్టికల్ 226 విశాష్టాధికార రిట్ల స్వభావంలో రిట్లను జారీ చేయడానికి హైకోర్టుకు విస్తృత అధికారాలను ఇస్తుంది. ఆర్టికల్ 226 ప్రకారం, "ఏ వ్యక్తికైనా లేదా అధికారికి" రిట్లను జారీ చేయవచ్చు. దానిని "ఏదైనా ప్రాథమిక హక్కుల అమలు కోసం మరియు ఏదైనా ఇతర ప్రయోజనం కోసం" జారీ చేయవచ్చు.

(8) ఆర్టికల్ 226లో ఉపయోగించబడిన 'ఏ వ్యక్తి లేదా అధికారం' అనే పదాలు కేవలం శాసనబద్ధ సంస్థలు మరియు రాష్ట్రానికి చెందిన అధికార సంస్థలకే పరిమితమని భావించకూడదు. ప్రజా విధులను నిర్వహించుచున్న ఏ ఇతర వ్యక్తి లేదా సంస్థకైనను వాటి పరిధిలోకి తీసుకొనవచ్చును. సంబంధిత సంస్థ యొక్క నిర్మాణాత్మక స్వరూపము అనునది ప్రభావవంతమైన అంశంగా పరిగణించదగినది కాదు. ఆ సంస్థపై విధించబడిన విధిపరమైన బాధ్యత స్వరూపం సంబంధితమైనది. బాధ్యత ఏ విధానమూలంగా విధించబడినా, దానిని సంబంధిత వ్యక్తి లేదా అధికారి బాధిత పక్షానికి కలిగిన సానుకూల బాధ్యత దృష్ట్యా పరిశీలించవలసిన అవసరం వుంది. సానుకూల బాధ్యత ఉన్నచో, మాండమస్ మంజూరు చేయుటను తిరస్కరించుట సముచితముకాదు.

(9) అమలు చేయవలసిన బాధ్యత చట్టం ద్వారా విధించబడలేదు అనే ప్రాతిపదికన మాండమస్ ను తిరస్కరించలేము."

చిన్న తరహా పరిశ్రమల తయారీ సంఘం (రిజిస్టరు కాబడినది) వర్సెస్ భారత ప్రభుత్వం మరియు ఇతరులు" కేసులో W.P.(C) నెంబరు 476/2020 యందు 23.03.2021 తేదీనాడు ఉన్నత న్యాయస్థానం యొక్క పూర్తి న్యాయమూర్తుల ధర్మాసనం జారీచేసిన తీర్పులో, తన ముగింపులో ఈ క్రింది విధంగా పేర్కొంది:

"27.03.2020 తేదీగల సర్క్యులర్ అన్ని బ్యాంకులు, బ్యాంకింగేతర ఆర్థిక సంస్థలు, గృహ ఫైనాన్సు కంపెనీలు మరియు ఇతర ఆర్థిక సంస్థలకు అనివార్యంగా మరియు తప్పనిసరిగా వర్తిస్తుందని RBI తరఫున హాజరైన సీనియర్ న్యాయవాది శ్రీ V. గిరి చేసిన ప్రకటన ప్రకారం రిట్ పిటిషన్ (సివిల్) నెం.955/2020 పరిష్కరించబడింది."

11. "కమల్ కుమార్ కాలియా వర్సెస్ భారత ప్రభుత్వం మరియు మరొకరు" కేసులో W.P. (సివిల్) డైరీ నెం. 10955/2020 లో 30.04.2020 తేదీనాడు జారీచేసిన ఉన్నత న్యాయస్థానం యొక్క ఉత్తర్వు, అది క్రింది విధంగా తెలుపబడింది:

"అయితే, భారతీయ రిజర్వ్ బ్యాంక్ 27.03.2020 తేదీనాడు జారీ చేసిన సర్క్యులర్ ను బ్యాంకులు అమలు చేయలేదని పిటిషనర్ తరపు న్యాయవాది నివేదించారు. పైన పేర్కొన్న వాటిని దృష్టిలో ఉంచుకుని, 27.03.2020 తేదీగల సర్క్యులర్ ను యధాతథంగా అమలు చేసేలా చూడాలని మేము భారతీయ రిజర్వ్ బ్యాంక్ ను ఆదేశిస్తున్నాము."

12. 2012 వాల్యూమ్ 12, SCC, పేజీ 331లో నివేదించిన 13.09.2012 తేదీగల "రామేష్ అహ్లువాలియా వర్సెస్ పంజాబ్ రాష్ట్రం మరియు ఇతరుల" తీర్పులో ఉన్నత న్యాయస్థానం, సంబంధిత పేరాలలో ఇది క్రింది విధంగా తెలుపబడింది:

"20. ఆర్టికల్ 226 లో ఉపయోగించిన "అధికారం" అనే పదాలు, ఈ సందర్భంలో, ఆర్టికల్ 12 లోని పదాలకు భిన్నంగా ఉదారమైన అర్థాన్ని పొందాలి. ఆర్టికల్ 32 కింద ప్రాథమిక హక్కుల అమలు కోసం మాత్రమే ఆర్టికల్ 12 వర్తిస్తుంది. ఆర్టికల్ 226 ప్రాథమిక హక్కులతో పాటు ప్రాథమిక హక్కులు కాని వాటి అమలు కోసం రిట్లను జారీ చేసే అధికారాన్ని హైకోర్టులకు అందిస్తుంది. అందువల్ల, ఆర్టికల్ 226లో ఉపయోగించిన "ఏ వ్యక్తి లేదా అధికారం" అనే పదాలు కేవలం చట్టబద్ధమైన అధికారులు మరియు రాష్ట్ర సాధనాలకు మాత్రమే పరిమితం కాకూడదు. అవి ప్రజా విధులను నిర్వర్తించే ఏ ఇతర వ్యక్తి లేదా సంస్థకైనా వర్తింప చేయవచ్చు. సంబంధిత సంస్థ యొక్క రూపం ప్రాధాన్యతగల అంశంగా పరిగణించదగినది కాదు. సంస్థపై విధించిన భాద్యత యొక్క స్వభావం సంబంధితమైనది. బాధిత పక్షానికి వ్యక్తి లేదా అధికారం చెల్లించాల్సిన సానుకూల బాధ్యత దృష్ట్యా భాద్యతని నిర్ణయించాలి. భాద్యత ఏ విధంగా విధించబడినా, సానుకూల బాధ్యత ఉన్నట్లయితే మాండమస్ జారీ చేయుటను తిరస్కరించుట సముచితముకాదు."

22. ఇక్కడ మరోసారి స్పష్టంగా పేర్కొనవలసినది ఏమనగా, అమలు చేయవలసిన బాధ్యత శాసనబద్ధంగా విధించబడినది కాదనే కారణం మీద మాండమస్ జారీని తిరస్కరించలేము. ఈ న్యాయసిద్ధాంత అభివృద్ధిపై వ్యాఖ్యానిస్తూ, ప్రొఫెసర్ డె స్మిత్ ఈ విధంగా పేర్కొంటారు: "మాండమస్ ద్వారా అమలుచేయదగినదిగా పరిగణింపబడే ఒక సార్వజనిక బాధ్యత

తప్పనిసరిగా శాసనబద్ధంగా విధించబడినదై ఉండవలసిన అవసరం లేదు. ఆ బాధ్యత చార్టర్, కామన్ లా, పరంపరగా వస్తున్న ఆచారం లేదా ఒప్పందం ద్వారా విధించబడినదై ఉండటం సరిపోతుంది." ఆ అభిప్రాయంతో మేము ఏకీభవిస్తున్నాము. ప్రజల హక్కులను ప్రభావితం చేస్తున్న శీఘ్రంగా విస్తరిస్తున్న సంస్థల సంక్లిష్ట జాలంపై న్యాయపరమైన నియంత్రణను కఠినమైన, వేరు చేయబడ్డ విభాగాల పరిమితికి లోబరుచుట సమంజసం కాదు. మారుతున్న పరిస్థితుల అవసరాలను తీర్చడానికి అది అనువైనదిగా ఉండాలి. మాండమస్ అనేది చాలా విస్తృతమైన పరిష్కారం, అది "అన్యాయం ఎక్కడ కనిపించినా చేరుకోవడానికి" సులభంగా అందుబాటులో ఉండాలి. ఆర్టికల్ 226 ప్రకారం ఆ ఉపశమనాన్ని మంజూరు చేయడానికి సాంకేతికతలు ఆటంకం కలిగించకూడదు. అందువల్ల, రిట్ పిటిషన్ యొక్క సమర్థనీయతపై అప్పీలుదారుల కోసం కోరిన వాదనను మేము తిరస్కరిస్తున్నాము." ఉన్ని కృష్ణన్ మరియు జీ టెలిఫిల్మ్స్ లిమిటెడ్ (పైన పేర్కొన్న) తీర్పుతో సహా ఈ కోర్టు యొక్క అనేక తీర్పులలో పైన పేర్కొన్న పరిశీలనలు పునరావృతం చేయబడ్డాయి మరియు పునరుద్ఘాటించబడ్డాయని అప్పీలుదారు శ్రీ పరీఖ్ తరపు న్యాయవాది మా దృష్టికి తీసుకువచ్చారు.

ఈ కోర్టు ఇచ్చిన పై విశదీకృతమైన తీర్పులలో ప్రతిపాదించబడిన న్యాయస్థాపనను దృష్టిలో ఉంచుకొని, ప్రతివాద సంస్థ ఒక పూర్తిగా స్వంత నిర్వహణలో నడిచే ప్రైవేట్ విద్యాసంస్థ మాత్రమే అయిన కారణంగా రిట్ పిటిషన్ నిరర్థకమని చెప్పి, గౌరవనీయ ఏకసభ్య ధర్మాసనం మరియు డివిజన్ బెంచ్ ఇచ్చిన తీర్పు నిలవలేనిది. ప్రతివాదులు బహిరంగ కార్యక్రమాలను నిర్వహిస్తున్నారని, అంటే భారతదేశం అంతటా తమ సంస్థలలో పిల్లలకు విద్యను అందించాలని అప్పీలుదారు ప్రత్యేకంగా అభ్యర్థనను తీసుకున్నారు.

13. ఉన్నత న్యాయస్థానం (2021)6 SCC 771లో నివేదించబడిన, 20.04.2021 తేదీన జారీచేసిన M/s. రాధాకృష్ణన్ ఇండస్ట్రీస్ వర్సెస్ హిమాచల్ ప్రదేశ్ రాష్ట్రం కేసులో, వర్ల్పూల్ కార్పొరేషన్ వర్సెస్ ట్రేడ్ మార్క్స్ రిజిస్ట్రార్ (1998 (8) SCC 1లో నివేదించబడింది) తీర్పును పేరా 15లో సూచిస్తూ, ఈ క్రింది విధంగా పేర్కొంది:

"ఉద్భవించిన న్యాయసిద్ధాంతాలు ఈ విధంగా వున్నవి:

(i) <u>రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 226 ప్రకారం రిట్లను జారీ చేసే అధికారాన్ని ప్రాథమిక హక్కుల అమలు కోసం మాత్రమే కాకుండా, ఇతర ప్రయోజనాల కోసం కూడా ఉపయోగించవచ్చు;</u>

(ii) రిట్ పిటిషన్ను విచారించకూడదనే విచక్షణ హైకోర్టుకు ఉంది. హైకోర్టు అధికారంపై విధించిన పరిమితులలో ఒకటి బాధిత వ్యక్తికి సమర్థవంతమైన ప్రత్యామ్నాయ పరిష్కారం అందుబాటులో ఉండటం.

(iii) (a) రాజ్యాంగంలోని IIIవ భాగం ద్వారా రక్షించబడిన ప్రాథమిక హక్కును అమలు చేయడానికి రిట్ పిటిషన్ దాఖలు చేయబడినప్పుడు; (b) సహజ న్యాయ సిద్ధాంతలను ఉల్లంఘించినప్పుడు; (c) ఉత్తర్వు లేదా కార్యకలాపాలు పూర్తిగా అధికార పరిధి లేనివి; లేదా (d) చట్టం యొక్క అధికారాలను సవాలు చేసినప్పుడు ప్రత్యామ్నాయ పరిష్కారం యొక్క నియమానికి మినహాయింపులు ఉద్భవిస్తాయి;

(iv) ఒక ప్రత్యామ్నాయ పరిష్కారం స్వయంగా తగిన కేసులో రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 226 ప్రకారం హైకోర్టుకు ఉన్న అధికారాలను ఉపసంహరించదు, అయితే సాధారణంగా, చట్టం ద్వారా సమర్థవంతమైన ప్రత్యామ్నాయ పరిష్కారం అందించినప్పుడు రిట్ పిటిషన్ను స్వీకరించకూడదు;

(v) హక్కు లేదా బాధ్యతను అమలు చేయడానికి పరిష్కారం లేదా విధానాన్ని సూచించే శాసనం ద్వారా ఒక హక్కు సృష్టించబడినప్పుడు, రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 226 ప్రకారం విచాక్షణాధికారానుసారం ముందు ఆ నిర్దిష్ట చట్టబద్ధమైన పరిష్కారాన్ని ఆశ్రయించాలి. చట్టబద్ధ పరిష్కార మార్గాల పూర్తిస్థాయి వినియోగం యొక్క ఈ నియమం విధానం, సౌలభ్యం మరియు విచక్షణ యొక్క నియమం; మరియు

(vi) వాస్తవాంశాలతో సంబంధించి వివాదాస్పదమైన అంశాలు ఉన్న సందర్భాలలో, హైకోర్టు రిట్ పిటిషన్లో తన పరిధిని వినియోగించకూడదని నిర్ణయించవచ్చును. అయితే, వివాదం యొక్క స్వభావానికి దాని రిట్ అధికార పరిధిని ఉపయోగించడం అవసరమని హైకోర్టు నిష్పాక్షికంగా అభిప్రాయపడితే, అటువంటి దృక్పథం తోతక్షణమే జోక్యం చేసుకోబడదు.

ప్రస్తుత కేసులో 15(i) (పైన సేకరించినవి) వర్తించబడ్డాయని, అందువల్ల ప్రస్తుత రిట్ పిటిషన్ నిర్వహించబడుతుందని మరియు ప్రత్యామ్నాయ పరిష్కారం లభ్యత యొక్క అభ్యర్ధన నిలకడగా లేదని ఈ కోర్టు అభిప్రాయపడింది.

14. కేసు యొక్క పైన పేర్కొన్న వాస్తవాంశాలు మరియు పరిస్థితులను పరిగణనలోకి తీసుకుంటే, రికార్డులో ఉన్నట్లుగా మరియు పిటిషనర్ తరపున హాజరైన గౌరవ న్యాయవాది కూడా అంగీకరించినట్లుగా, పిటిషనర్ ప్రస్తుత రిట్ పిటిషన్లో పేర్కొన్న విధంగా తన అభియోగాలను, 2వ ప్రతివాది లేదా 3వ ప్రతివాది ముందు ఇప్పటికి కూడా ఉంచనందున, ప్రస్తుత రిట్ పిటీషన్లో పేర్కొన్న విధంగా, పిటిషనర్ యొక్క ఫిర్యాదును పరిగణనలోకి తీసుకోవడంలో 2వ లేదా 3వ ప్రతివాది తరపున ఎటువంటి నిష్క్రియాత్మకత లేదని ఈ కోర్టు దృడమైన అభిప్రాయాన్ని కలిగి ఉన్నందువల్ల, పిటిషనర్ అభ్యర్థించిన ఉపశమనం ప్రస్తుత రిట్ పిటిషన్లో మంజూరు చేయవసరంలేదు. అయితే 1989 AIR 1607లో నివేదించబడిన "ఆనంది ముక్త సాద్గురు శ్రీ ముక్త వర్సెస్ V.R. రుదాని మరియు ఇతరులు" కేసులో 21.04.1989 తేదీనాడు ఉన్నత న్యాయస్థానం జారీచేసిన తీర్పులోని పేరా 6,8 మరియు 9లలో చేసిన పరిశీలనలను మరియు అలాగే (2021) 6 SCC 771 లో నివేదించిన M/s. రాధాకృష్ణన్ ఇండస్ట్రీస్ వర్సెస్ హిమాచల్ ప్రదేశ్ రాష్ట్రం కేసులో 20.04.2021 తేదీనాడు ఉన్నత న్యాయస్థానం జారీచేసిన తీర్పులోని పేరా 15(i) లోని పరిశీలనను, మరియు వివిధ తీర్పులలో (పైన పేర్కొన్న మరియు సంగ్రహించబడిన) ఉన్నత న్యాయస్థానం చేసిన పరిశీలనలను కూడా సక్రమంగా పరిగణనలోకి తీసుకుంటే, పిటిషనర్ ప్రస్తుత రిట్ పిటిషన్లో దాఖలు చేసిన అన్ని అభ్యర్ధనలను 2వ ప్రతివాది మరియు 3వ ప్రతివాదికి, ఆర్డర్ కాపీని స్వీకరించిన తేదీ నుండి రెండు (02) వారాల వ్యవధిలో, వివరమైన వినతులను సమర్పించడానికి పిటిషనర్కు అవకాశం ఉందని గమనించబడింది, మరియు పేర్కొన్న వినతి అందిన తరువాత, ఇక్కడ 2వ మరియు 3వ ప్రతివాదులు చట్టానికి అనుగుణంగా దానిని పరిగణనలోకి తీసుకోవాలని మరియు పిటిషనర్కు వాదనలు వినడానికి సహేతుకమైన అవకాశాన్ని కల్పించడం ద్వారా రెండు (02) వారాల వ్యవధిలో తగిన ఉత్తర్వులను జారీ చేయాలని ఆదేశించబడ్డారు, సహజ న్యాయ సూత్రాలకు అనుగుణంగా, "చిన్న తరహా పరిశ్రమల తయారీ సంఘం (రిజిస్టరు కాబడినది) వర్సెస్ భారత ప్రభుత్వం మరియు ఇతరులు" కేసులో W.P.(C) నెంబరు 476/2020 యందు 23.03.2021 తేదీనాడు ఉన్నత న్యాయస్థానం యొక్క విస్తృత న్యాయమూర్తుల ధర్మాసనం జారీచేసిన తీర్పును మరియు " కమల్ కుమార్ కాలియా వర్సెస్ భారత ప్రభుత్వం మరియు మరొకరు" కేసులో W.P. (సివిల్) డైరీ నెం. 10955/2020 లో 30.04.2020 తేదీన ఉన్నత న్యాయస్థానం జారీచేసిన ఉత్తర్వులను

పరిగణనలోకి తీసుకొని, ప్రస్తుత ఉత్తర్వులో ఈ కోర్టు చేసిన పరిశీలనలను కూడా సక్రమంగా పరిశీలించి, పిటిషనర్కు నిర్ణయాన్ని తెలియజేయవలెను. ఈ పరిశీలనలతో రిట్ పిటిషన్ పరిష్కరించబడినది. అయితే, ఖర్చులకు సంబంధించి ఎటువంటి ఉత్తర్వు లేదు.

ఇతర పిటీషన్లు ఏవైనా పెండింగులో ఉంటే, అవి మూసివేయబడినవిగా పరిగణించబడతాయి.

సూరేపల్లి నంద, న్యాయమూర్తి.

తేదీ: 29.11.2023